

[Strona Główna](#) > ... > [Twoje Prawa](#) > [Oskarżenia \(postępowanie Karne\)](#) > 2 - Moje prawa w trakcie rozprawy sądowej

2 - Moje prawa w trakcie rozprawy sądowej

A. Gdzie odbędzie się rozprawa?

Rozprawa odbywa się w miejscu, w którym prokurator wnosi oskarżenie; kwestię tę regulują przepisy prawa. Często rozprawa odbywa się przed sądem właściwym dla miejsca popełnienia przestępstwa.

Decyzja o skierowaniu sprawy do sądu rejonowego (*Amtsgericht*), okręgowego (*Landgericht*) lub wyższego sądu krajowego (*Oberlandesgericht*) zależy również od czynników takich jak przewidziane zagrożenie karą za popełnione przestępstwo. Jeśli dana osoba została oskarżona o popełnienie przestępstwa mniejszej wagi (*Vergehen*), za które grozi kara grzywny lub kara pozbawienia wolności do dwóch lat, sprawa zostanie rozpatrzona przez sąd rejonowy orzekający jednoosobowo. W przypadku poważnych przestępstw (*Verbrechen*) zagrożonych karą pozbawienia wolności od dwóch do czterech lat, sprawę rozpatruje sąd rejonowy, w składzie jednego sędziego zawodowego i dwóch ławników (*Schöffengericht*). W przypadku przestępstw zagrożonych karą pozbawienia wolności powyżej czterech lat sprawę rozpatruje sąd okręgowy w składzie dwóch lub trzech sędziów zawodowych i dwóch ławników. W przypadku przestępstw przeciwko państwu sprawę rozpatruje wyższy sąd krajowy w składzie trzech lub pięciu sędziów zawodowych – w zależności od stopnia złożoności lub zakresu postępowania.

B. Czy zarzuty mogą ulec zmianie? Jeśli tak, jakie mam prawo do informacji w tym zakresie?

W pewnych okolicznościach sąd może wydać wyrok skazujący odbiegając od zarzutów postawionych oskarżonemu. Sąd może wydać wyrok skazujący na podstawie innych przepisów prawa karnego tylko wtedy, gdy wyraźnie poinformował oskarżonego, że ocena prawna będzie odbiegać od postawionych zarzutów, i dał mu możliwość przedstawienia linii obrony.

Aby sąd mógł wydać wyrok skazujący za inne przestępstwa, prokurator musi postawić dodatkowe zarzuty, jeżeli przestępstw tych oraz czynu opisanego w pierwotnym akcie oskarżenia bezstronna osoba trzecia nie uznałaby za jeden i ten sam czyn. Sąd rozpatrzy dodatkowe zarzuty tylko wtedy, gdy oskarżony i sąd wyrażą na to zgodę.

C. Jakie mam prawa w trakcie rozprawy?

i. Czy muszę stawić się w sądzie? W jakiej sytuacji mogę być nieobecny na rozprawie?

Co do zasady oskarżony ma obowiązek uczestniczyć w rozprawie. Jeśli oskarżony nie został zwolniony z obowiązku stawiennictwa na rozprawie, a mimo to nie stawi się na rozprawie, postępowanie sądowe zazwyczaj zawieszają się, a w niektórych przypadkach może zostać wydany nakaz aresztowania oskarżonego. Wyjątek stanowią np. postępowania w trybie uproszczonym oraz postępowania odwoławcze.

II. Jakie mam prawa w zakresie dostępu do usług tłumacza ustnego i do tłumaczenia pisemnego?

Prawo do niezwłocznego otrzymania, w języku dla siebie zrozumiałym, szczegółowej informacji o istocie i przyczynie oskarżenia.

Jeśli oskarżony nie zna języka niemieckiego w wystarczającym stopniu, sąd wyznaczy tłumacza, który dokona tłumaczenia wszystkich istotnych wydarzeń i oświadczeń podczas postępowania sądowego.

III. Czy mam prawo do adwokata?

Oskarżony ma prawo do obrońcy. W niektórych przypadkach zastępstwo procesowe oskarżonego jest obowiązkowe. Jeśli oskarżony nie wyznaczy obrońcy, sąd wyznaczy mu obrońcę z urzędu. Informacje o tym, jak znaleźć obrońcę i kto pokrywa koszty, są dostępne [tutaj](#).

IV. Jakie inne prawa procesowe powinienem znać (np. przedstawienie podejrzanych przed sądem)?

Po zebraniu dowodów oskarżony ma prawo wypowiedzieć się na ich temat. Może sprzeciwić się zebraniu i wykorzystaniu dowodów, które uważa za niezgodne z prawem.

Ponadto może zażądać zebrania dodatkowych dowodów. Ma prawo samodzielnie wskazać i przedstawić dowody, chociaż nie ma takich samych uprawnień jak policja. Nie może na przykład podsłuchiwać rozmów telefonicznych ani przedkładać nagrań jako dowodów.

Oskarżony może zwrócić się do świadków, aby złożyli zgodne z prawdą zeznania na temat tego, co widzieli, a także może powoływać świadków. Świadkowie mają obowiązek stawienia się przed sądem i złożenia zeznań zgodnie z prawdą.

Najpierw świadkowie są przesłuchiwani przez sąd i prokuratora, a następnie oskarżony i jego obrońca mogą zadawać im pytania.

D. Kary, które sąd może orzec

Sąd może nałożyć na skazanego grzywnę lub karę pozbawienia wolności. W niektórych przypadkach sąd może również orzec środki terapeutyczne lub środki zabezpieczające. Środki te obejmują na przykład umieszczenie w szpitalu psychiatrycznym, umieszczenie w ośrodku odwykowym lub areszt prewencyjny. Kolejnym takim środkiem jest pozbawienie skazanego prawa jazdy. Dodatkowo sąd może nałożyć na niego zakaz prowadzenia pojazdów. Sąd może orzec środki terapeutyczne i zabezpieczające bez orzekania kary lub, w niektórych przypadkach, jako jej uzupełnienie.

Karę grzywny wymierza się w postaci określonej liczby stawek dziennych (na przykład 50 stawek dziennych po 15 EUR każda). Stawka dzienna odpowiada zazwyczaj jednej trzydziestej miesięcznego dochodu netto skazanego. Jeśli skazany nie zapłaci grzywny, to za każde dwie stawkiienne będzie musiał spędzić jeden dzień w więzieniu (pozbawienie wolności za nieuiszczenie grzywny (*Ersatzfreiheitsstrafe*)). Aby uniknąć kary pozbawienia wolności, skazany może również zobowiązać się do pracy społecznej na poczet grzywny. W przypadku grzywny wynoszącej do 180 jednostek dziennych, może ona zostać zawieszona pod pewnymi warunkami. Skazany otrzymuje wówczas upomnienie, a grzywnę będzie musiał zapłacić tylko wtedy, gdy po wydaniu wyroku popełni kolejne przestępstwo lub naruszy nałożone warunki lub powinności.

Kary pozbawienia wolności do dwóch lat mogą zostać warunkowo zawieszane. Okres warunkowego zawieszenia wynosi od dwóch do pięciu lat. Jeżeli skazany naruszy warunki zawieszenia, kara może zostać wykonana.

Karę pozbawienia wolności odbywa się w zakładzie karnym. Po uprawomocnieniu się wyroku skazany otrzymuje zawiadomienie o obowiązku rozpoczęcia odbywania kary. Jeżeli nie uczyni tego dobrowolnie, sąd wyda nakaz jego doprowadzenia w celu wykonania kary.

Po odbyciu co najmniej dwóch trzecich kary (lub tylko połowy kary – i co najmniej sześciu miesięcy – w przypadku pierwszej kary pozbawienia wolności w wymiarze do dwóch lat lub w szczególnych okolicznościach) skazany może ubiegać się o przedterminowe zwolnienie, pod warunkiem że wyrazi zgodę na warunkowe zawieszenie wykonania pozostałej części kary. Jeśli sąd rozważy przedterminowe zwolnienie sprawcy jednego z określonych poważnych przestępstw, konieczna jest opinia biegłego. W przedmiocie wykonania kary orzeka zazwyczaj sędzia penitencjarny sądu okręgowego w składzie jednoosobowym.

W obszarze prawa karnego dotyczącego nieletnich nacisk kładzie się nie na ukaranie sprawcy w celu zrehabilitacji wyrządzonej krzywdy, ale na kwestie wychowawcze w celu zapobieżenia ponownemu popełnieniu przestępstwa. Zatem oprócz wymierzanych nieletnim kar pozbawienia wolności od co najmniej sześciu miesięcy do pięciu lat, a w poważnych przypadkach do dziesięciu lat (dla nieletnich w wieku od 14 do 17 lat), których wykonanie może zostać zawieszane, jeżeli wymiar kary nie przekracza dwóch lat, istnieją również inne kary

(które stosuje się znacznie częściej w przypadku przestępstw mniejszej i średniej wagi). Przykładem takiej kary może być zobowiązanie do podjęcia prac społecznych, wpłaty środków pieniężnych na cele charytatywne, podjęcia działań mających na celu naprawienie wyrządzonych szkód, uczestnictwa w kursie szkoleniowym, poddania się opiece i nadzorowi określonej osoby lub podjęcia próby mediacji między ofiarą a sprawcą, ale istnieje również możliwość wymierzenia nieletniemu kary pozbawienia wolności do czterech tygodni.

■ Ostatnia aktualizacja: 20/11/2025

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwe państwo członkowskie. Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. Komisja Europejska nie przyjmuje żadnej odpowiedzialności w odniesieniu do danych lub informacji, które niniejszy dokument zawiera, lub do których się odnosi. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.